

Sbírka soudních rozhodnutí

Věc C-720/17

Mohammed Bilali

v.

Budnesamt für Fremdenwesen und Asyl

[žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Verwaltungsgerichtshof, Rakousko (Správní soudní dvůr)]

Rozsudek Soudního dvora (pátého senátu) ze dne 23. května 2019

„Řízení o předběžné otázce – Prostor svobody, bezpečnosti a práva – Azylová politika – Doplnčková ochrana – Směrnice 2011/95/EU – Článek 19 – Odnětí statusu doplňkové ochrany – Pochybení správního orgánu týkající se skutkových okolností“

1. *Kontroly na hranicích, azyl a přistěhovalectví – Azylová politika – Postavení uprchlíka nebo status doplňkové ochrany – Směrnice 2011/95 – Odnětí, ukončení nebo zamítnutí prodloužení platnosti statusu doplňkové ochrany – Pochybení správního orgánu týkající se skutkových okolností – Povinnost odejmout uvedený status (Ženevská úmluva o právním postavení uprchlíků; směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95, článek 16 a čl. 19 odst. 1)*

(viz body 40–52, 56, 57, 64 a výrok)

2. *Kontroly na hranicích, azyl a přistěhovalectví – Azylová politika – Postavení uprchlíka nebo status podpůrné ochrany – Směrnice 2011/95 – Odnětí, ukončení nebo zamítnutí prodloužení platnosti statusu doplňkové ochrany – Ztráta uvedeného statusu – Důsledek – Automatická ztráta práva pobytu – Neexistence [Listina základních práv Evropské unie, článek 7; směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95, čl. 19 odst. 1 a odst. 3 písm. b); směrnice Rady 2003/109, čl. 4 odst. 1a a čl. 9 odst. 3a]*

(viz body 58–62)

Shrnutí

V rozsudku Bilali (C-720/17), vyhlášeném dne 23. května 2019, Soudní dvůr rozhodl, že čl. 19 odst. 1 směrnice 2011/95¹ ve spojení s jejím článkem 16 musí být vykládán v tom smyslu, že členský stát musí odejmout status doplňkové ochrany, pokud tento status přiznal, aniž byly

¹ – Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. prosince 2011 o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany (Úř. věst. 2011, L 337, s. 9).

splněny podmínky pro jeho přiznání, na základě skutečností, které se následně ukázaly být nesprávné, a třebaže dotčené osobě nelze vytknout, že uvedený členský stát při této příležitosti uvedla v omyl.

V projednávané věci byl status doplňkové ochrany, jakož i povolení k dočasnému pobytu, které byly dotčenému přiznány, odňaty z moci úřední, jelikož při určení jeho domnělé státní příslušnosti došlo k pochybení a dotčený nebyl nikdy vystaven, v případě návratu do země svého původu nebo do země svého dosavadního pobytu, reálné hrozbě, že utrpí vážnou újmu ve smyslu článku 15 směrnice 2011/95.

V této souvislosti Soudní dvůr nejprve uvedl, že čl. 19 odst. 3 písm. b) směrnice 2011/95 počítá se ztrátou statusu doplňkové ochrany pouze tehdy, pokud nesprávné popsání nebo neuvedení skutečností ze strany dotčené osoby mělo rozhodující vliv na přiznání takového statusu. Nadto žádné jiné ustanovení výslovně nestanoví, že tento status musí nebo může být odňat, pokud bylo dotčené rozhodnutí o přiznání statusu přijato na základě chybných skutečností, bez nesprávného popsání nebo neuvedení skutečností ze strany dotčené osoby.

Soudní dvůr však rovněž konstatoval, že výslovně není vyloučeno ani to, že o tento status lze přijít, pokud hostitelský členský stát zjistí, že jej přiznal na základě nesprávných údajů, které nelze přičítat dotčené osobě. Soudní dvůr v tomto ohledu uvedl, že situace osoby, která získala status doplňkové ochrany na základě nesprávných údajů, aniž kdy splňovala podmínky pro jeho získání, nemá žádnou vazbu na logiku mezinárodní ochrany. Ztráta statusu doplňkové ochrany za takových okolností je proto v souladu s účelem a celkovou systematikou směrnice 2011/95, a zejména s jejím článkem 18, podle něhož se doplňková ochrana přiznává pouze osobám, které splňují uvedené podmínky. Jestliže totiž dotčený členský stát nemohl tento status legálně přiznat, musí být tím spíše povinen jej odejmout, pokud se zjistí, že pochybil.

Soudní dvůr dále zdůraznil, že čl. 19 odst. 1 směrnice 2011/95 stanoví, pokud jde o žádosti o mezinárodní ochranu podané, jako v tomto případě, po vstupu směrnice 2004/83² v platnost, že členské státy musí odejmout, ukončit platnost nebo zamítnout prodloužení platnosti statusu doplňkové ochrany, pokud státní příslušník třetí země nebo osoba bez státní příslušnosti přestali být osobou, která má nárok na doplňkovou ochranu podle článku 16 směrnice 2011/95, tedy jestliže okolnosti, které vedly k přiznání statusu doplňkové ochrany, přestanou existovat nebo se změny do té míry, že ochrany již není třeba. V tomto ohledu může změna poznatků hostitelského členského státu o osobní situaci dotčené osoby stejně jako změna skutkových okolností ve třetí zemi vést k tomu, že původní obava, že tato osoba bude vystavena vážné újmě, již není podložena, za předpokladu, že tato změna poznatků je dostatečně významná a konečná, pokud jde o to, zda dotčená osoba splňuje podmínky pro přiznání statusu doplňkové ochrany. Pokud má tedy hostitelský členský stát k dispozici nové informace, které prokazují, že na rozdíl od jeho původního posouzení situace státního příslušníka třetí země nebo osoby bez státní příslušnosti, které přiznal doplňkovou ochranu, založeného na nesprávných skutečnostech, tato osoba nikdy nebyla vystavena nebezpečí vážné újmy, musí z toho tento členský stát vyvodit, že okolnosti, na základě kterých byl přiznán status doplňkové ochrany, se změnil natolik, že zachování tohoto statusu již není důvodné. Nadto okolnost, že pochybení, kterého se dopustil hostitelský členský stát, nelze přičítat dotčené osobě, nemůže změnit závěr, že tato osoba ve skutečnosti nikdy nesplňovala podmínky odůvodňující přiznání statusu doplňkové ochrany.

² – Směrnice Rady 2004/83/ES ze dne 29. dubna 2004 o minimálních normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli žádat o postavení uprchlíka nebo osoby, která z jiných důvodů potřebuje mezinárodní ochranu, a o obsahu poskytované ochrany (Úř. věst. 2004, L 304, s. 12).

Podle Soudního dvora tento výklad směrnice 2011/95 podporuje Ženevská úmluva³, jejíž požadavky musí být zohledněny pro účely výkladu článku 19 této směrnice. V této souvislosti Soudní dvůr uvedl, že dokumenty vydané Úřadem vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHCR) jsou obzvláště relevantní vzhledem k roli svěřené UNHCR Ženevskou úmluvou. Přestože žádné ustanovení uvedené úmluvy výslovně nestanoví ztrátu postavení uprchlíka, pokud se následně ukáže, že toto postavení nemělo být nikdy přiznáno, UNHCR se nicméně domnívá, že v takovém případě musí být rozhodnutí o přiznání postavení uprchlíka v zásadě zrušeno.

Soudní dvůr kromě toho upřesnil, že ztráta statusu doplňkové ochrany podle čl. 19 odst. 1 směrnice 2011/95 neznamená zaujetí stanoviska k odlišné otázce, zda dotčená osoba ztrácí jakékoliv právo na pobyt v předmětném členském státě a může být vyhoštěna do země svého původu. Na rozdíl od ztráty uvedeného statusu podle čl. 19 odst. 3 písm. b) směrnice 2011/95 totiž ztráta tohoto statusu podle čl. 19 odst. 1 této směrnice nepatří mezi případy, kdy členské státy musí v souladu s čl. 4 odst. 1a směrnice 2003/109⁴ odmítnout udělit osobám požívajícím mezinárodní ochrany právní postavení dlouhodobě pobývajících rezidenta, ani mezi případy, kdy mohou členské státy podle čl. 9 odst. 3a směrnice 2003/109 uvedeným osobám odejmout právní postavení dlouhodobě pobývajících rezidenta. Směrnice 2011/95 kromě toho připouští, že hostitelské členské státy mohou podle svého vnitrostátního práva přiznat vnitrostátní ochranu, s níž jsou spojena práva umožňující osobám, jež nemají status doplňkové ochrany, pobývat na území dotyčného členského státu.

Soudní dvůr dále dodal, že v tomto rámci musí dotyčný členský stát dodržet zejména základní právo na respektování soukromého a rodinného života dotčené osoby, které je zaručeno článkem 7 Listiny základních práv Evropské unie. Relevantní je v tomto ohledu okolnost, že – na rozdíl od případu uvedeného v čl. 19 odst. 3 směrnice 2011/95 – osoba, jíž byl status doplňkové ochrany odňat na základě čl. 19 odst. 1 této směrnice ve spojení s jejím článkem 16, neuvedla při přiznání tohoto statusu vědomě příslušný vnitrostátní orgán v omyl.

³ – Úmluva o právním postavení uprchlíků, která byla podepsána dne 28. července 1951 v Ženevě [Recueil des traités des Nations unies, sv. 189, s. 137, č. 2545 (1954)], vstoupila v platnost dne 22. dubna 1954 a byla doplněna a pozměněna Protokolem týkajícím se právního postavení uprchlíků, který byl uzavřen v New Yorku dne 31. ledna 1967 a vstoupil v platnost dne 4. října 1967.

⁴ – Směrnice ze dne 25. listopadu 2003 o právním postavení státních příslušníků třetích zemí, kteří jsou dlouhodobě pobývajícími rezidenty (Úř. věst. 2004, L 16, s. 44; Zvl. vyd. 19/06, s. 272).